LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Lelevelio g. 6, LT-01103 Vilnius,
tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, http://www.enmin.lrv.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 302308327
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai 2026-10- Nr. 3-

Kopija:
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai

DĖL PARAMOS SKYRIMO ATKURIANT ČERNOBYLIO ATOMINĖS ELEKTRINĖS NAUJĄJĮ APSAUGINĮ GAUBTĄ

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija susipažino su Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui adresuotu Ukrainos Vyriausybės, Prancūzijos Vyriausybės ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (toliau - ERPB) kvietimu dalyvauti donorų konferencijoje, kuri vyks 2026 m. lapkričio 9 d. Paryžiuje ir bus skirta tarptautiniam finansavimui mobilizuoti Černobylio atominės elektrinės naujojo apsauginio gaubto (angl. *New Safe Confinement)* (toliau – NSC) atkūrimui. Remiantis kvietime pateikta informacija, preliminariais vertinimais šio objekto atkūrimui reikės ne mažiau kaip 500 mln. eurų. Prašytume įvertinti galimybes skirti Lietuvos Respublikos finansinį įnašą į tarptautines pastangas atkuriant Černobylio atominės elektrinės naująjį apsauginį gaubtą.

2025 m. vasario 14 d. Rusijos Federacijos dronų ataka padarė reikšmingą žalą NSC konstrukcijai ir jos pagrindinėms sistemoms. Buvo pažeistas vidinis ir išorinis apsauginis apvalkalas, ventiliacijos sistemos bei kita saugiam darbui būtina įranga. Dėl šios priežasties buvo sutrikdytos pagrindinės gaubto funkcijos, susijusios su radioaktyviųjų medžiagų izoliavimu ir saugiu Černobylio objekto eksploatavimo nutraukimo procesu. Pagal atliktus vertinimus, visiškas NSC funkcionalumo atkūrimas turi būti užtikrintas iki 2030 m., siekiant išvengti negrįžtamos konstrukcijos korozijos, didesnių techninių pažeidimų bei papildomų aplinkosauginių ir radiologinių rizikų.

Pažymėtina, kad NSC yra vienas svarbiausių branduolinės saugos objektų Europoje ir vienas didžiausių kada nors pastatytų kilnojamų inžinerinių statinių pasaulyje. Šis statinys buvo suprojektuotas siekiant užkirsti kelią radioaktyviųjų medžiagų patekimui į aplinką, apsaugoti objektą nuo išorinių poveikių, sudaryti sąlygas saugiai išmontuoti po 1986 m. Černobylio katastrofos skubiai pastatytą laikinąjį sarkofagą bei mažiausiai 100 metų sumažinti radioaktyviosios taršos riziką. Naujasis apsauginis gaubtas yra esminė tarptautinės branduolinės saugos infrastruktūros dalis, kurios reikšmė peržengia vien Ukrainos nacionalinių interesų ribas.

Atsižvelgiant į geografinį Lietuvos artumą Ukrainai ir Lietuvos nacionalinį interesą užtikrinti aukščiausius branduolinės saugos standartus Europoje, parama šio objekto atkūrimui laikytina investicija į regioninį saugumą. NSC funkcionalumo atkūrimas yra svarbus siekiant

sumažinti galimas ilgalaikes radiologines ir aplinkosaugines rizikas, kurių poveikis neapsiriboja vien Ukrainos teritorija. Be to, Rusijos dronų atakos padarytos žalos likvidavimas būtų konkretus tarptautinės bendruomenės atsakas į išpuolį prieš civilinę branduolinės saugos infrastruktūrą ir aiškus solidarumo su Ukraina ženklas.

Taip pat pažymėtina, kad naujojo apsauginio gaubto projektas yra vienas reikšmingiausių tarptautinio bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje pavyzdžių. Projekto įgyvendinimo vertė siekė apie 2,1 mlrd. eurų, o jo finansavimą užtikrino 45 valstybės donorės ir tarptautinės organizacijos. ERPB nuo 1995 m. koordinuoja pagrindinius Černobylio projektus ir yra mobilizavęs daugiau kaip 2,5 mlrd. eurų tarptautinių įnašų bei skyręs daugiau kaip 700 mln. eurų savo lėšų Černobylio projektams. Lietuva buvo viena iš valstybių, prisidėjusių prie ERPB administruoto Černobylio apsauginio gaubto fondo (angl. *Chernobyl Shelter Fund*) finansavimo. Todėl galimas Lietuvos indėlis į NSC atkūrimą būtų ne tik paramos Ukrainai išraiška, bet ir nuoseklus anksčiau prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų bei investicijų į Europos branduolinę saugą tęsinys.

PRIDEDAMA. Kvietimas, 2 lapai.

Energetikos kanclerė Eglė Radišauskienė

T. Lukoševičius, tel. +370 645 06 349, el. p. tomas.lukosevicius@enmin.lt
R. Ambroževičiūtė, tel. +370 668 34 323, el. p. renata.ambrozeviciute@enmin.lt